

Pilot 1 Cursus Nederlands

Docent: Lenneke Schouw

Titel/functie: ZZP-er Taal op niveau (en was tevens werkzaam als docente Nederlands op de FGW)

Cursus: Nederlands

In het laatste decennium is er veel onderzoek gedaan naar het taalniveau van de Nederlandse student. Onderzoek wijst uit dat het taalniveau drastisch is verslechterd. Niet alleen in het HBO-onderwijs lijkt dit een probleem, ook in het WO-onderwijs presteren de studenten soms onder de maat. De taaltoets voor de opleiding pedagogiek is hiervan een voorbeeld. Veel studenten slaagden er niet in een voldoende te halen voor de taaltoets.

Wat was het doel van de cursus Nederlands?

Het aanbieden van een cursus Nederlands aan studenten van de opleiding pedagogiek die een onvoldoende hadden gehaald voor de taaltoets. Gedurende het remedial traject werd geoefend met spellingsvaardigheden ter voorbereiding op het hertentamen. Het remedial traject bestond uit een vijftal colleges waarin verschillende thema's (zoals werkwoordvervoegingen, voorzetsels, getalscongruentie, beknopte bijzinnen, verwijzingen etc.) werden behandeld.

Wat waren de (didactische) uitdagingen van de cursus Nederlands?

Studenten volgen liever inhoudelijke vakken dan een remedial traject spelling. Het leren van de spellingregels en het oefenen van vaardigheden is eigenlijk basisschool leerstof. Studenten vinden het leren van spellingregels al snel saai. Ondanks de onvoldoende voor de taaltoets zijn veel studenten van mening dat het wel meevalt met hun spellingniveau. Het is een uitdaging om een cursus aan te bieden dat studenten aanspreekt en uitdaagt.

Een andere uitdaging was het aanbieden van relevante oefenstof. De kritiek van studenten op de taaltoets was dat deze niet representatief was voor dagelijkse situaties waarmee studenten te maken hebben. In een taaltoets worden niet alleen veelvuldig gebruikte toepassingen getoetst, zoals het voorzetsel, maar ook minder vaak gebruikte toepassingen, zoals de beknopte bijzinnen. Om studenten zoveel mogelijk te motiveren, was de oefenstof opgebouwd uit voorbeelden van zinnen en zinsconstructies uit scripties van pedagogiek studenten. Veel voorkomende fout gespelde woorden en zinnen uit deze scripties werden gebruikt om spellingregels uit te leggen en te oefenen. Op deze manier werd er zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de voor de student relevante en herkenbare situaties.

Door de grootte van de groep, ongeveer 90 studenten, kon er niet worden voorzien in individuele begeleiding. De cursus moest aansluiten bij een grote groep studenten met een uiteenlopende kennisbasis van de Nederlandse spelling.

Hoe kunnen stemkastjes een bijdrage leveren aan het verbeteren van de kennisoverdracht?

Door het inzetten van stemkastjes kon er een mooie overgang worden gecreëerd tussen het uitleggen van de spellingregels en het oefenen van vaardigheden. Het gebruik van stemkastjes vereist een meer actieve deelname van studenten in het college. Stemkastjes vergroten de interactie tussen docent en student (op groepsniveau) en peers. Stemkastjes kunnen de stof levendiger maken waardoor de spellingsregels beter beklijven bij studenten.

Doordat de vaardigheden van studenten met behulp van de stemkastjes kunnen worden getoetst, krijgen studenten meteen feedback op hun spellingniveau. In het eerste college bijvoorbeeld werden werkwoordvervoegingen behandeld. Na het uitleggen van enkele regels (bijv. sterke of zwakke werkwoorden), moesten studenten met behulp van stemkastjes de correcte werkwoord-uitgangen kiezen.

Voor het maken van de stemkastjes slides maak je gebruik van de software van TurningPoint. Wat vond je van TurningPoint?

De voorbereidingstijd was heel kort. De werving en start van de collegereeks vielen samen. Een aantal dingen zijn ad hoc ontwikkeld. De ICTO-coach van de Faculteit der Sociale Wetenschappen, heeft de ins en outs van het programma Turningpoint (software voor het ontwikkelen van stemkastjes vragen) laten zien. TurningPoint zelf werkt heel eenvoudig. De basale bewerkingen zijn niet ingewikkeld. Wil je echter vergelijkingen maken of werken met groepen (bijv. voor het ontwikkelen van een quiz), vergt dit veel meer voorbereidingstijd.

Wat vond je van de stemkastjes in het college?

Ieder college bestond uit een aaneenschakeling van het uitleggen van spellingregels en het oefenen van deze regels met behulp van stemkastjes. In eerste instantie werden de oefeningen toegespitst op een enkel taal- of spellingprobleem waarbij de oefeningen zich toespitsten op dit enkele spellingprobleem. Aan het einde van het college werden alle spellingregels – die in het college waren behandeld – door elkaar getoetst, studenten moesten zelf ontdekken met welk spellingprobleem ze werden geconfronteerd. Er zat een dus een duidelijke opbouw in het college. Het laatste college is afgesloten met een soort 'Tien voor Taal'-quiz. De groep studenten werd opgesplitst en heeft tegen elkaar gestreden om welke groep de minste spellingfouten maakte.

Het aantal stemmomenten (43) in het eerste college was teveel. Het stemmen werkte erg vertragend (tijdsintensief). Het college was soms rommelig doordat studenten met elkaar overlegden en reageerden op de uitkomsten van de poll. Dit was echter wel waardevol, want ze legden aan elkaar uit hoe de regels moesten worden toegepast. De studenten waren zichtbaar actief bij de colleges betrokken. Door minder stemmomenten in te zetten, is er meer aandacht voor het denkproces van de student en wordt het college minder vaak onderbroken. Concrete aanpassingen naar aanleiding van het eerste college waren dan ook het verminderen van het aantal stemmomenten en het instellen van een tijdslimiet. De student werd gedwongen om in een rapper tempo de oefeningen te doorlopen.

Tenslotte is het belangrijk dat de software werkt. Soms haperde de software, dan kun je niet meer verder met de stof. En ook dan worden studenten onrustig.

Heb je tips voor andere docenten die met stemkastjes willen werken?

- Je bent afhankelijk van de computersoftware, houd iets achter de hand om te voorkomen dat je het college moet afbreken
- Gebruik de stemkastjes niet te vaak in een college, het college wordt rommelig door de vele onderbrekingen.
- Als stemkastjes te vaak worden ingezet, raken studenten verzadigd en zijn ze minder gemotiveerd om actief deel te nemen.

Wat vonden studenten van het werken met de stemkastjes?

Na afloop van de collegereeks heeft er een evaluatie plaatsgevonden. Daarbij zijn er een drietal gesloten vragen en een tweetal open vragen gesteld m.b.t. het inzetten van stemkastjes. De vragenlijst is ingevuld door 34 studenten. De studenten konden scoren van 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens).

Beantwoord de volgende vragen over het gebruik van de stemkastjes tijdens de cursus Nederlands.	
Ik vond het gebruik van de stemkastjes tijdens de cursus nuttig.	Gem.: 4.35 Sd. : 0.65
Ik vond het gebruik van de stemkastjes tijdens de cursus leuk.	Gem.: 4.52 Sd. : 0.50
Tijdens de cursus was er een goede afwisseling tussen het uitleggen van de stof en het gebruik van de stemkastjes.	Gem.: 4.19 Sd.: 0.78

Er zijn ook een groot aantal reacties gegeven op de twee open vragen. Uit de reacties blijkt dat studenten enthousiast zijn over stemkastjes vanwege het meer interactieve karakter dat deze geven aan het college. Zeventien studenten geven aan dat het college met stemkastjes zorgt voor veel interactie. Zo zegt een student: "Het gebruik van stemkastjes is interactief, je wordt gedwongen om na te denken over de vertelde stof." Studenten antwoorden tevens dat ze veel meer gefocust zijn op de leerstof door het actief oefenen met behulp van stemkastjes. "Je bent actief met de stof bezig en ziet direct of je antwoord klopt of niet. Je dwaalt niet zo snel af." Ook anonimiteit was voor veel (resp. 8) studenten belangrijk. "Anoniem, dus je hoeft niet bang te zijn antwoord te geven en ook word je niet beïnvloed door andere antwoorden". Een ander voordeel – volgens zes studenten – is dat je meteen ziet wat je fout doet. "Gaf een duidelijk beeld van wat niet duidelijk was en wel zodat er dieper op de stof in kon worden gegaan bij de lastige onderdelen". De tevredenheid van studenten over de colleges en de rol van de docent bleek niet alleen uit de open antwoorden, maar ook de score van 7,9 voor de docent.

Kritisch waren studenten (resp. 5) vooral over het haperen van de software, dat het college soms rommelig maakte.